

De Nieuwsbrief wordt uitgegeven onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting Historisch Museum NLR. De Nieuwsbrief verschijnt viermaal per jaar en wordt toegezonden aan de donateurs van de stichting.

Jaardonateurs betalen € 12,50 (kalenderjaar)
 Donateurs voor het leven (alleen vutters en gepensioneerden) betalen eenmalig € 125,-
 Rekeningnummer: 57.88.27.204 t.n.v. de Stichting Historisch Museum NLR te Amsterdam
 Met uw donatie steunt u onze stichting bij het opbouwen en inrichten van het museum en het archief.

Naast de nieuwsbrieven ontvangen donateurs het jaarverslag van de stichting. Tweemaal per jaar organiseert het bestuur een donateursbijeenkomst. Donateurs krijgen korting bij de aankoop van museumpublicaties. Op vertoon van hun donateurskaart ontvangen donateurs een korting van € 2,- op de toegangsprijs van het Luchtvaartthemapark De Aviodrome te Lelystad.

Van de voorzitter

We kunnen terugzien op een geslaagde viering van het 25-jarig jubileum van het museum, waarvan 10 jaar als museumstichting. Het symposium op 25 september was goed bezocht door donateurs en genodigden. Een verslag hiervan treft u aan elders in deze nieuwsbrief, evenals van het bezoek van de vrijwilligers aan het Nederlands Centrum voor Biodiversiteit Naturalis in Leiden op 29 september. Dit bezoek maakte ook deel uit van de “feestweek”.

Het symposium was om twee redenen erg belangrijk voor de museumstichting. In de eerste plaats omdat we hebben kunnen laten zien dat we als organisatie onder de vleugels van het NLR, maar met een eigen verantwoordelijkheid, volwassen zijn geworden. De waardering, tijdens het symposium uitgesproken door de algemeen directeur van het NLR voor hetgeen tot stand is gebracht door bestuur en vrijwilligers is een stimulans om verder te gaan. Daarnaast was het hartverwarmend om te horen van de donateurs, maar ook van de genodigden, dat de expositie een hoge kwaliteit heeft, zowel wat betreft inhoud als uitvoering.

Met deze beoordelingen is het te hopen dat meer bezoekers vanuit het NLR, maar ook van buiten, de expositie gaan zien. Dat is niet alleen goed voor ons maar ook voor het NLR, dat het museum ziet als een bijzondere faciliteit. We hopen de gesprekken met het NLR over bijvoorbeeld verruiming van de bezoekmogelijkheid van het museum binnenkort te kunnen voeren.

Kees Bakker

De entree van Naturalis in Leiden waar op 29 september de vrijwilligers bijeen waren (zie pag. 6) [foto: Johan Schoenman]

Michel Peters spreekt de aanwezigen toe tijdens het symposium op 25 september, en Kees Bakker bedankt prof. Jaap Schijve voor zijn voordracht tijdens datzelfde symposium [beide foto's Piet Kluit]

Voortgang van de inrichting van het museum

Het naar binnentakelen van de houten panelen voor de zolderetage [foto Kees Bakker]

Zoals u elders in deze Nieuwsbrief kunt lezen, hebben we weer een stap gemaakt op weg naar de voltooiing van het museum, voor zover een museum voltooid kan zijn. Op 25 september is een nieuw gedeelte van het museum geopend tijdens de viering van 25 jaar museum en 10 jaar Stichting Historisch Museum NLR. Het betreft het gedeelte gesitueerd in de bovenzaal. In de vorige Nieuwsbrief hebben we u verteld dat we daar bezig waren met het opstellen van de grote windtunnelmodellen. Wel, dat was op de genoemde datum klaar. De zware voorwerpen die nog op de zolderetage stonden, waren keurig op tijd door toedoen van het NLR naar beneden getransporteerd. Ook de foto's en tekstborden waren gelukkig op tijd gereed.

Zoals vaak met het stellen van een deadline moest er op het laatste ogenblik nog flink worden aangepoot om op tijd voor de opening gereed te zijn, maar dank zij de inzet van Frans Idema, Henk Pouwels, Gerard van Wely, Ad van den Boogaart en Bram Elsenaar hebben we het ook deze keer weer gered.

Henk Pouwels en Ad van den Boogaart in actie bij het ophangen van de gondels bij de expositie over remote sensing [foto Kees Bakker]

In het andere deel van de bovenzaal begint ook de expositie van remote sensing vorm te krijgen. Enige tijd voor de opening is er met man en macht getakeld om de SLAR-gondel (de behuizing van een radarantenne) en RECONOFAX-gondel (de behuizing voor een infrarood scanner) op hun plaats te krijgen. Ook de CAESAR-scanner, een scanner voor multispectraal zichtbaar licht, heeft zijn plaats gekregen. Hiermee begint dat gedeelte nu een gezicht te krijgen.

De eerste voorbereidingen voor de inrichting van de zolderetage zijn inmiddels ook getroffen. De panelen die opgeslagen lagen in het voormalige gebouw van de centrale, zijn inmiddels naar de zolderetage overgebracht, evenals een aantal tafels die opgeslagen stonden in de zaal op de tweede verdieping. Deze zullen gebruikt worden om de zaken die nu op het verhoogde middendeel van

Bram Elsenaar bij het windtunnelmodel van de Fokker S.13 [foto Kees Bakker]

de zolderetage staan, op te plaatsen. Zodra dit het geval is, kan begonnen worden met het plaatsen van de panelen op het verhoogde middenstuk. Achter deze panelen blijven de stellingen staan voor opslag van niet tentoongestelde voorwerpen. Rondom deze panelen wordt een expositie ingericht over vliegproefinstrumentatie en niet-luchtvaart modellen.

Wat de eerste verdieping betreft is de herziening van de opzet van het deel Vliegtuigen en Vliegproeven niet vóór de donateursdag op 25 september gereed gekomen. Wel zijn alle teksten en foto's gereed en afgedrukt, maar het monteren op de panelen was toen nog niet gebeurd, omdat er voorrang was gegeven aan het voltooiën van het werk voor de tweede verdieping. In de komende weken zal ook dit zijn beslag krijgen. Wel zijn de teksten, foto's en bijschriften voor het deel Ruimtevaart nu in definitieve vorm op de panelen en in de vitrines geplaatst. Het plan is om in deze ruimte in de komende tijd ook de andere delen een opfrisbeurt te geven.

Al met al een goede reden om, als u niet onze laatste donateursdag hebt bezocht, eens te komen kijken. Bent u dit van plan, kom dan op een woensdag, omdat dan zeker een aantal vrijwilligers aanwezig is om u wegwijs te maken en toelichting te geven.

Kortom: we gaan gewoon door met de werkzaamheden en houden u via de komende Nieuwsbrieven op de hoogte van de vorderingen. Maar nog leuker is het om toch eens te komen kijken.

Museum viert 25-jarig jubileum met symposium

Op zaterdag 25 september heeft het NLR-museum het 25-jarig bestaan gevierd, waarvan 10 jaar als stichting. Ter gelegenheid hiervan werd, in nauwe samenwerking met het NLR, een dagvullend symposium georganiseerd in het Auditorium van het NLR. Verschillende sprekers hebben daarbij presentaties gegeven, die elk een raakvlak hadden met de museumstichting.

In zijn welkomstwoord begroette de voorzitter, Kees Bakker, bijna 80 aanwezigen, naast veel donateurs, ook een aantal genodigden. Hij zei dat de museumstichting na 25 jaar inmiddels volwassen is geworden en de buitenwereld wil ontdekken. Om deze uitspraak te ondersteunen kwam als eerste spreker aan de beurt Jan te Boekhorst. Hij is één van de eersten, die 25 jaar geleden begon met het verzamelen van niet meer gebruikte spullen, die anders zouden worden weggegooid. Hij liet zien hoe, in verschillende stappen, het museum zich heeft ontwikkeld tot wat het nu is: een historisch kenniscentrum bestaande uit een expositie, die zich, in definitieve vorm, zal uitstrekken over drie verdiepingen in een voormalig windtunnelgebouw en daarnaast een uitgebreid archief. Hij ging daarbij in op de belangrijke rol van de vrijwilligers, die de gehele expositie in eigen beheer tot stand hebben gebracht. Verder keek hij ook naar de toekomst. Het invullen van de bestuursfuncties is een grote zorg, waardoor op termijn de continuïteit van het museum in gevaar zou kunnen komen. Ook sprak hij de wens uit dat de concentratie van alle museumactiviteiten in het genoemde windtunnelgebouw spoedig zal plaatsvinden. Daarmee kan ook het omvangrijke

archief van de museumstichting, dat momenteel is ondergebracht op verschillende plaatsen bij het NLR, definitief worden ingericht. De daarbij benodigde kennis van details van de NLR-historie is nu nog aanwezig in de hoofden van de huidige generatie vrijwilligers. Jan te Boekhorst pleitte ervoor dat de openingsmogelijkheden van het museum worden verruimd. De strakke beveiligingsregels leidden ertoe, dat het museum alleen onder begeleiding kan worden bezocht. Met zijn presentatie kregen de bezoekers een goed beeld van de ontwikkeling van het museum.

De tweede spreker was Arie de Bruin met wie de museumstichting sinds enkele jaren contacten onderhoudt. Hij was de man onder wiens leiding in 2008 het grote naslagwerk over de 100-jarige geschiedenis van de Nederlands gemotoriseerde luchtvaart: "100 jaar Vliegen Voorbij" is uitgebracht. In dit boek is een hoofdstuk gewijd aan het NLR. Zijn bijdrage had als titel: "Wat is het luchtvaarterfgoed?". Hij liet de aanwezigen veel, aan de luchtvaart gerelateerde, spullen zien en stelde de vraag of deze al dan niet tot het luchtvaarterfgoed zouden moeten behoren. Voor zichzelf had hij een aantal criteria ontwikkeld om te helpen deze keuze te kunnen maken. De verscheidenheid aan reacties van de aanwezigen liet zien dat er geen eenduidige meetmethode is voor het antwoord op de gestelde vraag. Het is maar de vraag of er ooit zo'n methode zal kunnen bestaan.

De prima verzorgde lunch werd gebruikt in het bedrijfsrestaurant van het NLR. Daarbij werden oude contacten opgefrist en nieuwe gelegd. Gelegenheden als deze hebben uiteraard een groot reüniegehalte.

Vervolgens werden de deelnemers uitgenodigd naar de museumruimte te gaan. Daar zou zich het volgende programma onderdeel afspelen. Door de voorzitter van de Raad van Toezicht van het NLR, Arie Kraaijeveld, werd een nieuw gedeelte van het museum, in de voormalige zalen 2 en 3 geopend. Hij sprak daarbij over het grote belang dat jongere generaties kennis nemen van de historie van hun werkomgeving. Hij prees hetgeen de werkers van de museumstichting tot stand hebben gebracht en juichte de voorgenomen samenwerking met het platform Jong NLR toe. Vervolgens verplaatste hij een verrijdbaar fotopaneel, waardoor de toegang tot de nieuwe expositieruimte werd vrijgemaakt. De daar opgestelde windtunnelmodellen en gondels ten behoeve van Remote Sensing met de bijbehorende apparatuur werden zeer gewaardeerd. Een stimulans voor de vrijwilligers om door te gaan met de verdere inrichting van deze ruimte voor andere expositiegebieden.

Het middagprogramma begon met een lezing van Michel Peters, sinds 1 januari 2010 algemeen directeur van het NLR. Hij sprak eveneens veel waardering uit voor het bestuur en de vrijwilligers voor wat zij met elkaar tot stand hebben gebracht. Zijn voordracht had als titel: "De relatie tussen het NLR en het NLR-museum". Hij noemde de laboratoriumvliegtuigen bij het NLR als een praktisch voorbeeld, waaruit de relatie van het huidige NLR met zijn historie blijkt. Eén van die vliegtuigen is in april 2010 ingezet om de concentratie van de aswolk van de IJslandse vulkaan te meten. Daarmee werd een bijdrage geleverd aan de verlichting van het destijds heersende vliegverbod in Europa. Gebruikmakend van de historische kennis bij de museumstichting ging Michel Peters vervolgens terug naar 1917. Toen al werd de behoefte aan een laboratoriumvliegtuig gevoeld. In 1920, een jaar na de oprichting van de Rijks Studiedienst voor de Luchtvaart (RSL) werd een

De openingshandeling voor het nieuwe museumgedeelte, door Arie Kraaijeveld [foto Piet Kluit]

Fokker F.II aangeschaft. Hij noemde voorbeelden van de proeven, die met dit vliegtuig zijn uitgevoerd. Gedurende het bestaan van het laboratorium is altijd gebruik gemaakt van laboratoriumvliegtuigen. Hij vervolgde met het noemen van een aantal redenen, waarom de museumstichting voor het NLR van grote betekenis is. Hij noemde als eerste dat het NLR op basis van feiten aan de buitenwereld kan laten zien dat gedurende ruim 90 jaar steeds antwoorden konden worden gegeven op technische vraagstukken in een sterk veranderende (o. a. politieke en maatschappelijke) omgeving; dat heeft bijgedragen tot het geven van vertrouwen aan (potentiële) nieuwe klanten. Op basis van deze redenen is hij tot de gedachte gekomen om met de museumstichting te bezien hoe deze kan worden ingezet bij de positionering van het huidige NLR in de buitenwereld. De gesprekken daarover zijn inmiddels begonnen.

Hij besteedde vervolgens aandacht aan de manier waarop gedurende het ruim 90-jarige bestaan van het NLR gewerkt is aan de naamsbekendheid. Gedurende de RSL-periode van 1919 tot 1937, dus als Rijksdienst, was een inspanning ter vergroting van de naamsbekendheid helemaal niet nodig. De klanten wisten de RSL te vinden en hoefden niet te betalen voor de geleverde diensten. In 1937 werd de RSL een stichting met de naam Nationaal Luchtvaart Laboratorium (NLL). Onder andere de financiële verhouding met de overheid werd totaal anders.

Vooral na de Tweede Wereldoorlog begon het NLL zich te begeven op nieuwe terreinen, zoals internationale samenwerking. Daarbij werd het noodzakelijk om te laten zien wie je bent en wat je kunt.

Michel Peters gaf daarna een overzicht van het verdere traject naar de huidige NLR organisatie die, heel doelgericht werkt aan het vergroten van de naamsbekendheid. Daarbij worden specialisten en de modernste marketing- en communicatiemiddelen ingezet. Tenslotte ging Michel Peters in op de toekomst van het NLR museum, vanuit het NLR perspectief. De continuïteit in de bezetting van bestuursfuncties en t.a.v. de beschikbaarheid van vrijwilligers is voor het NLR belangrijk. Een museum is een levend organisme en moet worden onderhouden. Dit geldt ook voor het historisch archief. In het geval van de museumstichting zijn beide onlosmakelijk met elkaar verbonden tot een uniek kenniscentrum. Het NLR juicht het idee toe om in het bestuur een NLR vertegenwoordiger op te nemen met de portefeuille: relatie met het NLR. Sprekend over de verschillende collecties in Nederland op het gebied van de luchtvaart zou volgens hem het ideale geval zijn om alles onder één dak te brengen, waarmee het totaal van de collecties voor de toekomst is veilig gesteld. Dit zal op korte termijn om financiële redenen niet haalbaar zijn. Een goede tussenoplossing kan zijn het instellen van een overkoepelend lichaam, dat een inventarisatie uitvoert van het luchtvaarterfgoed, dat versnipperd aanwezig is bij een aantal Nederlandse instanties en musea en bij privécollecties. Het resultaat van deze inventarisatie kan daarna via een website toegankelijk worden gemaakt voor geïnteresseerden.

Michel Peters besloot zijn voordracht met het uitspreken van de wens dat de samenwerking van bestuur en vrijwilligers van de museumstichting met het NLR nog heel lang op een vruchtbare wijze kan plaatsvinden. Na afloop van zijn bijdrage bedankte Kees Bakker hem voor de positieve woorden, maar ook voor de wijze waarop het NLR het werk van de stichting steunt. Zonder die steun, ook weer tijdens de symposiumdag zelf gegeven, zou het niet mogelijk zijn geweest te realiseren wat er nu bereikt is.

Een geheel andere kant van de historie van het NLR kwam naar voren in de lezing van Prof. Jaap Schijve. Hij studeerde af aan de Technische Hogeschool Delft in 1953, waarna hij in dienst trad van het NLL. In 1964 promoveerde hij aan deze TH Delft. Gedurende 20 jaar werkte hij in het gebied Constructies en Materialen; zijn laatste

functie bij het NLR was leider van de hoofdafdeling Constructies en Materialen tot hij in 1973 werd benoemd tot hoogleraar in Delft. Zijn lezing heette: “Schijnwerper op een stukje NLL verleden(Sterkte en Materialen onderzoek in de jaren ‘50 en ‘60).

Deze titel zou de indruk kunnen wekken dat het zou gaan om een technisch georiënteerd verhaal over een gebied, waarbinnen prof. Schijve zijn sporen heeft verdiend en na zijn emeritaat in 1992 nog steeds actief bezig is. Het werd een heel ander verhaal.

Met veel humor gaf hij met foto's een inkijk in de manier waarop de werknemers binnen zijn vakgebied, eerst in Amsterdam en later in de Noordoostpolder, met elkaar omgingen en soms “elkaar te grazen namen”. Hij ging in op de moeite, die hij en zijn leeftijdgenoten hadden met de soms strak gehanteerde hiërarchische omgangsvormen van de generatie collega's van voor de Tweede Wereldoorlog. Na zijn boeiende verhaal heeft hij zich bereid verklaard om op een later moment door het bestuur geïnterviewd te worden. Hiermee kan dan weer een stuk van de menskant van de NLR-historie worden vastgelegd.

Tenslotte kwam aan het woord de heer Rolf de Winter, werkzaam bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH). Hij heeft vele publicaties op zijn naam staan. De NIMH is ontstaan na de samensmelting van de historische diensten van de verschillende krijgsmacht delen in Nederland. Rolf de Winter is een professionele historicus, waarmee de museumstichting sinds enige tijd goede contacten onderhoudt. Verheugend was dat ook de directeur van het NIMH, de heer Kamphuis bij het symposium aanwezig was. Rolf de Winter gaf eerst een overzicht van zijn organisatie, die weliswaar onderdeel is van de Defensie, maar alle vrijheid heeft in het doen van onderzoek en het publiceren van de resultaten. Hij gaf vele voorbeelden van deze publicaties. Hij zei veel waardering te hebben voor hetgeen onze museumstichting heeft bereikt. Hij was lovend over de wijze waarop de historie van het NLR in de expositie wordt getoond en was ingenomen met het feit dat er gewerkt wordt aan een serie museumpublicaties, die deze historie toegankelijk maakt voor het grote publiek. Hij zou het toejuichen wanneer de fysieke toegankelijkheid van het museum voor een breder publiek mogelijk zou worden. Hij toonde zich geen voorstander van een totale integratie van het luchtvaarterfgoed in Nederland onder één dak, maar wel van een gemakkelijke, centrale toegangsmogelijkheid van hetgeen in Nederland op dit terrein aanwezig is op verschillende locaties. Daarmee steunde hij de eerder door Michel Peters uitgesproken zelfde gedachte.

Aan het einde van de lezingenserie werden alle sprekers door Kees Bakker bedankt voor hun bijdrage. Hij merkte op dat naar zijn mening het doel van het symposium was bereikt: het laten zien aan de buitenwereld wat de jarige museumstichting nu is. Hij sprak de hoop uit dat de gelegde externe contacten een vervolg zullen krijgen.

Na het officiële gedeelte volgde een geanimeerde receptie in het bedrijfsrestaurant.

[Foto's: Plet Kluit]

Een bezoek aan Naturalis

Entreehal Naturalis [foto Johan Schoenman]

Elk jaar gaan de vrijwilligers van onze stichting gezamenlijk een dagje er tussenuit. Zo'n uitje heeft, naast dat het gezellig is, als extra voordeel dat vrijwilligers die elkaar zelden of nooit zien, de gelegenheid hebben om elkaar wat beter te leren kennen. Dit jaar stond er ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het museum, waarvan 10 jaar als stichting, een extra excursiedag op het programma.

Op 29 september ging de reis van zo'n twintig vrijwilligers naar Leiden, voor een bezoek aan het natuurhistorische museum Naturalis, een van de mooiste musea op dit gebied. Dit museum werd in 1998 geopend en is de opvolger van de vroegere Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie en Geologie. Het is, op het Rijksmuseum in Amsterdam na, het grootste museumproject in Nederland. De ingang van het museum bevindt zich in het voormalige Pesthuis dat dateert uit 1660. Het is een groot, rondom een vierkante binnenplaats opgetrokken gebouw waar destijds buiten de wallen en op veilige afstand van de stad Leiden de lijders aan besmettelijke ziekten konden worden opgevangen. Hier zijn ook de uitgebreide en specialistische boekenwinkel, het restaurant en de educatieve werkruimten ondergebracht.

Via een brede wenteltrap of met een lift bereikt men een lange loopbrug die over de Darwinweg naar het museum voert. Het museum bestaat uit het eigenlijke tentoonstellingsgebouw en een grote 60 meter hoge collectietoren. De toren bevat de magazijnen voor de ongeveer 10 miljoen grote en kleine objecten die het museum rijk is en die bedoeld zijn voor wetenschappelijk onderzoek. De toren is niet voor het publiek toegankelijk.

Het tentoonstellingsgebouw heeft acht grote zalen waarvan zes een permanente opstelling hebben. Twee zalen zijn beschikbaar voor wisselende exposities. In een van deze laatste zalen was bij ons bezoek een expositie over trekvogels te zien, getiteld "Opvetten en wegwezen". In de andere zaal was men bezig met de opbouw van de expositie over de evolutie van de walvissen, een tentoonstelling die 15 oktober geopend zou worden.

De twee hoofdzaal, genaamd 'Oerparade' en 'Natuurtheater', brengen de aarde en alles wat er op leeft als een samenhangend systeem, waarbij het accent ligt op het tonen van de veelheid van levensvormen. Zoals de naam al suggereert geeft de 'Oerparade' op de begane grond een overzicht van de ontstaansgeschiedenis van het leven op aarde hetgeen wordt toegelicht met een indrukwekkende selectie van vele grote en kleine fossielen. Blikvangers daarbij zijn

de skeletten van de ruim 10 meter hoge dinosaur Camarasaurus en van een mammoet.

De grote zaal op de eerste verdieping, het 'Natuurtheater', bevat een ruime selectie van opgezette of anderszins geconserveerde dieren en planten. De volle nadruk ligt hier op de grote verscheidenheid aan levensvormen, op wat we tegenwoordig noemen de biodiversiteit. Daarnaast kan men hier ook een verzameling mineralen bekijken, welke niet alleen indrukwekkend is voor wat betreft uitgebreidheid, maar ook door de grootte van de desbetreffende stukken.

Achter en boven de beide centrale tentoonstellingsruimten bevinden zich, verdeeld over vier verdiepingen, nog een aantal andere zalen die ieder een eigen thema hebben. Bij de zalen 'Aarde' en 'Leven' ligt het accent niet op de verscheidenheid, maar op de processen die een rol spelen respectievelijk bij de vorming van de aarde tot nu toe en bij de overleving van planten en dieren. In 'Kijkje Aarde' worden de kringlopen in de natuur behandeld op een manier die vooral kinderen aanspreekt.

De laatste zaal is de 'Schatkamer', een klein gedeelte van de vierde verdieping van de collectietoren waar veelal een aantal bijzondere en kostbare objecten van het museum voor het publiek te bezichtigen zijn. Rond half elf verzamelden de deelnemers aan de excursie zich in de entreehal van het museum. Na via de loopbrug het eigenlijke museum te hebben bereikt, verspreidden zij zich in kleine groepjes over de diverse museumruimtes om dat gedeelte van de expositie te bekijken die hun speciale aandacht had. Rond één uur troffen alle deelnemers elkaar weer in het restaurant van het museum, waar de lunch gebruikt werd. Het weer was van dien aard dat een aantal op de binnenplaats van het Pesthuis zat te eten.

Na de lunch zwierf iedereen weer uit over de verschillende zalen om dat deel van het museum te bekijken dat nog niet aan bod was gekomen. Na afloop vertrok iedereen weer per trein of auto naar huis. Het bezoek aan Naturalis was een doorslaand succes, dat voor velen zeker voor herhaling vatbaar is, vooral ook omdat het onmogelijk is in één dag alles te zien.

Goed weer voor een lunch buiten [foto DirkJan Rozema]

Interview met een vrijwilliger: Ferdi Uilhoorn

Toen Ferdi op 1 mei 2009 gebruik maakte van de Vut-regeling had hij er ruim 33 jaar NLR op zitten. Het was zijn eerste baan, die hij begon bij de afdeling Vliegtuiggebruik onder de leiding van Henk Berghuis van Woortman. De afdeling bestond toen uit drie groepen: Geluid, ATC (Luchtverkeersleiding) en MOR (“Military Operations Research”). In die laatste groep werkte Ferdi gedurende zijn gehele loopbaan met opdrachten ten behoeve van de Koninklijke Luchtmacht. Terugkijkend op die periode is hij van mening dat er een enorme technologische ontwikkeling heeft plaatsgevonden op zijn vakgebied. Dat gebied omvatte o.a. de elektronische oorlogsvoering, de bescherming ten opzichte van vijandelijke dreiging, het maken van simulatiemodellen en het valideren van theorie met de praktijk.

Ferdi hield zich sinds de beginperiode bezig met de effecten van “chaff”, kleine stukjes zilverpapier die door vliegtuigen werden uitgestrooid om de radar te misleiden. Later hield hij zich bezig met het toepassen van “stealth” technieken, waarbij de aangestraalde radargolven niet in de richting van de radar worden teruggekaatst. Een belangrijk hulpmiddel bij de verdediging van militaire luchtbases was de “Flycatcher”, een modern radarsysteem gekoppeld aan kanonnen. Deze radar werd ingezet bij oefeningen en beproevingen waarbij het NLR de data acquisitie voor zijn rekening nam en deze data analyseerde. Ferdi was er nauw bij betrokken.

Het einde van de koude oorlog was geenszins het einde van het werk bij de MOR-groep, inmiddels van naam veranderd in “Operations Research” (VO), onderdeel van de toenmalige hoofdafdeling Vliegtuigen. Met aan het hoofd van de afdeling Gerard Alders. Er ontstonden andere werkerterreinen waar de expertise van de afdeling werd ingezet ten behoeve van de KLu en in mindere mate voor de Koninklijke Marine. Zoals in het kader van de vredesoperaties van de KLu in diverse gebieden in de wereld.

Na de reorganisatie van 2004 veranderde de naam van de afdeling in ASMO, onder de divisie AS, en stond onder leiding van Eddy Pijpers.

[foto Kees Bakker]

Tijdens het interview blijkt de veelzijdigheid van het werk van Ferdi. Naast het technische en operationele werk is hij ook betrokken bij het lesgeven aan KMA-studenten (jaren '80), later aan jachtvliegers en helikoptervliegers. Diverse projecten voerde hij uit samen met FEL/TNO.

Met zoveel kennis en ervaringen heeft Ferdi al voor zijn Vut-afschied besloten zijn memoires bij het NLR op papier te zetten. In tegenstelling tot het karakter van het meeste door hem verrichte werk nu als een ongerubriceerd document. Zijn verhaal is nog in bewerking, en dat komt mede doordat Ferdi ervoor heeft gekozen zich in te zetten als vrijwilliger voor het NLR-museum waardoor het uitbrengen van zijn memoires nog op zich laat wachten.

Zijn eerste vrijwilligersklus was de inrichting van het expositiepaneel “Ondersteuning militaire vliegtuiggebruikers” in 2007. Vervolgens richtte hij zich op de registratie van de in het gehele museum toegepaste tekstborden en foto's, een uitermate nuttige maar tijdrovende bezigheid. Een soort van achterstallig onderhoud. Toen ruim een jaar geleden besloten werd om de expositiepanelen van de Vliegtuigenafdeling te herzien was Ferdi daarbij een van de steunpilaren. Die herziening is met de opening van het tweede deel van het museum op 25 september grotendeels afgerond.

Maar in het museum blijft er werk genoeg over waar Ferdi zich met plezier verder aan zal gaan wijden. En waarvoor hij wekelijks een fietstocht over heeft vanuit zijn woonplaats Haarlem. Ook in Haarlem is hij betrokken bij vrijwilligersactiviteiten, zoals kerkenwerk, bestuurlijke activiteiten bij Bartiméus in Doorn, het geven van damles tijdens de naschoolse opvang. Daaruit valt af te leiden dat Ferdi een brede belangstelling heeft. We hopen hem nog lang te kunnen behouden voor het werk in het NLR-museum.

Nieuwe aanwinsten

signal conditioner Unit Mk 1, van de heer B. van Dillen;
diverse vliegproefapparatuur, van de afdeling ASFT;
2 AVO's, van het Electronisch Lab;
instrument, van de heer F. Jacobs;
HP calculator, van de heer F. Ketting;
modellen Fokker 50, Fokker100, A380 en A321-200, van de heer J. van Doorn;
jaargang Avia, via de heer J. te Boekhorst;
diverse jaargangen Avia en Herkenning van de heer J. Kooi;
documentatie en foto's, van de heren J. te Boekhorst, R. van der Velde en P. Hollestelle;
7 boeken, van de heer W. de Wolf;
enkele dozen met luchtvaartboeken, via de heer N. Braas, afkomstig van het Documentatiecentrum Aviodrome.
Boek “In vogelvlucht” geannoteerde bibliografie over de Nederlandse luchtvaart vanaf 1784, door W. Snieder (aanschaf)

Geassocieerd lid van Verenigde Vleugels

Onlangs heeft het bestuur van de Stichting Historisch Museum NLR zich als geassocieerd lid aangesloten bij het Tijdschrift voor de Nederlandse luchtvaarthistorie "Verenigde Vleugels".

Daardoor kan dit blad ook een "platform" worden voor korte artikelen van onze museumstichting. Het eerste artikel, dat in het kort vertelt wat onze museumstichting doet, verschijnt binnenkort in Verenigde Vleugels. Het blad, dat zes maal per jaar verschijnt, wordt verspreid onder de leden en donateurs van de aangesloten organisaties, abonnees en onder het luchtvaartbedrijfsleven, pers en overheden. Let wel, het blad wordt niet gratis verspreid onder de donateurs van de Stichting Historisch Museum NLR.

Als geassocieerd lid ontvangen donateurs van de Stichting Historisch Museum NLR een korting op het lidmaatschap en korting op afzonderlijke nummers. Bijgaande advertentie geeft aan hoe u het lidmaatschap kunt aangaan.

De gebruikelijke verkoopprijs van een los nummer is € 4,95; als donateur van de museumstichting ontvangt u een korting van €1,- en betaalt u dus €3,95.

Voor de aanschaf van losse nummers kunt u terecht bij het museumbestuur (museum@nlr.nl).

info@verenigdevleugels.nl en vermeld dat u donateur bent van de Stichting Historisch Museum NLR.', 'Mis deze kans niet en meldt u nu aan', '* een standaard abonnement is € 29,75'." data-bbox="534 23 969 409"/>

In het septembernummer van Verenigde Vleugels:

Junkers Ju.52: T-Ford van de luchtvaart, *door Hans Willem van Overbeek*

75e Verjaardag van de Aviodrome DC-2, *door Peter Baeten*

De noodlottige thuisreis van Mariner 16-303, *door Peter Baeten*

Veertigste La Ferté-Alais Airshow, *door Hans Willem van Overbeek*

Bemanning van Gilze-Rijens 'Luftwaffe-Stirling' krijg een gezicht, *door Roger Soupert*

Het Noorse Luchtmachtmuseum (deel 2), *door Roger Soupert*

De a.s. museumpublicatie over Albert Gillis von Baumhauer

De archiefstudie over ir. Von Baumhauer, voormalig onderdirecteur van de RSL, door vrijwilliger Simon Boersen heeft na een aantal jaren een forse hoeveelheid tekst opgeleverd voor een museumpublicatie. De omvang van dit werk is zodanig groot en complex dat een redactiecommissie is gevormd die tot taak heeft deze tekst om te bouwen tot een volwaardige museumpublicatie in de vorm van een fraai historisch boekwerk. Daarmee is veel tijd gemoeid.

Een deel van het werk bestaat uit het bijeenzoeken van beeldmateriaal. Vanuit diverse kanten is dat materiaal beschikbaar gesteld.

Het plan is om de definitieve tekst met beeldmateriaal in het voorjaar van 2011 gereed te hebben en aan te bieden aan een vormgever. In de loop van dat jaar zou het boek dan moeten verschijnen.

Volgende Nieuwsbrief.

De volgende Nieuwsbrief (38) verschijnt in de loop van december 2010.

In memoriam

Op 14 augustus 2010 overleed de heer A. (Abel) Blaauw, donateur voor het leven van onze stichting.

Stichting Historisch Museum NLR
Postbus 90502
1006 BM Amsterdam

Tel. 020-511 31 13
e-mail: museum@nlr.nl
<http://www.nlrmuseum.nl>